پاداش نمازگزاران

یادداشت
نمازگزاران

پاداش نمازگزاران

مقدمه

ص:1

بسمه تعالی

پاداش و ثواب در اصطلاح به : مزد، سزا، جزا کار خوب و بد و... گفته می شود و در شرع به معنای اجر و مزد است که خداوند به شخص خداپرست و مومن می دهد.

پاداش و ثواب و در مقابل آن عذاب و مکافات از اموری است که حتمی و ۳۲۲مورد تاکید خداوند متعال قرار گرفته است ، خداوند می فرماید: (وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ) (۳۹ - صافات) و جز به کردارتان مجازات نمی شوید.

(وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِّمَّا عَمِلُواوَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) (۱۹ - احقاف)، و برای تمام (مردم) به مقتضای اعمالشان درجاتی معین است و همه به پاداش اعمال خود کاملا می رسند و هیچ ستمی بر آنها نخواهد شد.

خدای عادل برای انسانها مومن و صالح در مقابل اعمال نیکشان پاداشهای نیکو عطا می نماید و برای یک کار خوب ، چندین برابر ثواب و حسنه برایش منظور می فرماید. او بهترین پاداشها و ثوابها را می دهد و هر چیزی که از طرف او و از ناحیه او برسد نیکوترین چیزهاست . در قرآن می فرماید: (هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّـهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا) (کهف ، ٤٤) آن جا ولایت و حکمفرمایی خاص خداست که به حق فرمان دهد و بهترین اجر و ثواب و برترین عاقبت نیکو را هم او (به هر که خواهد) عطا کند.

ص:2

هر فرد مسلمان در برابر خدا، مسئول اعمال خویش است و در قیامت زشت و زیبای کارهای او به قضاوت نهایی گذاشته می شود و پاداش و

مجازات می بیند.

ص:3

توهم از بار فرائض

رومتاب بر خوری از عنده حسن الماب انسان هر قدر وظائف خود را که بر عهده اش گذاشته شده (برای سعادت و رستگاری و برای اینکه راه درستی را طی کند) بنحو احسن انجام بدهد، از پاداش بهتری برخوردار خواهد شد.

(وَاللَّـهُ عِندَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ) (آل عمران ۱۹۵.)

و نزد خداست پاداش نیکو

(مَّن كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِندَ اللَّـهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّـهُ سَمِيعًا بَصِيرًا) (نسا - ۱۳٤)، ثواب دنیا و آخرت هر دو نزد خداست ، که خدا(به دعای حق) شنوا (وبه احوالشان) بیناست .

پیامبران الهی پیوسته در دعوت به راه کمال مردم را بشارت می دادند که افراد مومن و نیکوکار در آخرت وارد بهشت می شوند و در آنجا از نعمتهای الهی بهره می گیرند، حضرت امیرالمومنین علیه‌السلام فرمود: خداوند رسولان خویش را به وسیله وحی که ویژه پیامبرانش است ، برانگیخت و آنان را حجت خویش قرار داد، تا این که بهانه ای در برابر خداوند در اثر نفرستادن راهنما نداشته باشند. و به این ترتیب بندگان را با گفتار راست به سوی حق فرا خوانند: آگاه باشید خداوند متعال پرده از اسرار درون بندگان (با آزمایشهای خود) برداشت ، نه به خاطر این که او از آن چه انسانها در درون پنهان داشته اند و اسراری که فاش نکرده اند بی خبر باشد، بلکه برای آن است که آنان را در معرض امتحان آورد تا هر کس که عمل نیکوتر انجام می دهد شناخته شود و در نتیجه پاداش و کیفر هر یک مفهوم صحیح خود را داشته باشد. 1.نهج البلاغه ، خطبه ۱۴۳.

ص:4

و غیر از این ، تشویق به کارهای خوب فرموده و با دادن پاداش و بشارت نعمتهای جاویدان الهی و ترساندن از عذابها و مکافات آن جهانی باعث شده که انسان اشتیاق به بهشت و نعمتهای خدایی پیدا کند و از عذاب و جهنم هراسان و گریزان باشد. حضرت علی علیه‌السلام فرموده اند: ان الله سبحانه وضع الثواب علی طاعته و العقاب علی معصیته ، زیاده لعباده

عن نقمته و حیاشه لهم الی جنته 2.نهج البلاغه ، حکمت ۲۶۸.خدای عزیز ثواب را برای فرمانبرداری از خود در نظر گرفته و کیفر را برای نافرمانی اش ، تا بدین وسیله بندگانش را از غضب خویش نجات دهد و آنان را به سوی بهشت کشاند.

پاداش و نعمتهای الهی در گرو اعمال صالح و انجام دادن فرائض است و برترین فریضه ها نماز می باشد، نماز چون رکن اصلی دین و از هر واجبی بزرگتر است ، پس پاداش و ثواب آن نیز نسبت به عبادتهای دیگر بیشتر و افزون تر خواهد بود. انسانی که در بحبوحه زندگی مادی ، رو به سوی معبود نموده نماز می گزارد و همیشه این واجب الهی را با خلوص و خشوع انجام می دهد، شایسته و لایق است که از لطائف بیکران خداوندی بهره مند گردد. تا آنجا که موجب فخر و مباهات خداوند و ملائکه قرار می گیرد. و در قرآن مجید، مورد تمجید واقع می شود. در قرآن است که : (رِجَالٌ لَّا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّـهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ۙ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾لِيَجْزِيَهُمُ اللَّـهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ) (۳۷ و ۳۸ نور) پاک مردانی که هیچ کسب و تجارتی آنان را از یاد خدا غافل نگرداند و نماز بپادارند و... تا خدا در مقابل بهترین اعمال ایشان ، جزا و ثواب عطا فرماید و از فضل و احسان خویش بر آنها بیافزاید.

حدیثی از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روایت شده که نشان دهنده اهمیت نماز می باشد الصلوه میزان من وفی استوفی 3.من لا یحضر، ص ۱۳۳ الکافی ، ج ۱، ص ۷۳.نماز ترازو است ، پس هر که آنرا کامل انجام دهد، مزد و پاداش خوب و کامل می گیرد.

ص:5

در اینکه وزن و ترازو چیست در قرآن آمده است که :(وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَـٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) (اعراف ، ۸) معیار و میزان سنجش ، در آن روز حق است ، پس آنان که در آن میزان حق وزین و نیکوکار باشند، البته رستگار خواهند بود.

هر چه قدر کفه ترازو شخص در قیامت - از نماز و دیگر عبادتها پرباشد، پاداش او نیز بیشتر خواهد بود.

(فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) (السجده - ۱۷)، هیچ کس نمی داند که چیست آن پاداشی که روشنی

بخش چشمهاست و پنهان داشته شده است این پاداش همان است که انجام می دادند.

بر ضیافت خانه فیض نوالت 4.نوال : عطا بهره ، نصیب (فرهنگ عمید).منع نیست

درگشاده است وصلا درداده ، خوان انداخته (آیه الله حسن زاده)

آدمی را سفری بی نهایت و منزلهایی پرخوف و خطر در پیش است و بیشتر مردم از این راه بی پایان و تحصیل اسباب نجات از مهلکه های آن غافل هستند.

چه بهتر است انسان بداند که به کجا می رود و باید چه چیز با خود ببرد و چه چیزی به درد او می خورد.

بارکش زین منزل ای جان پدر

کاین به پایان جمله خوفست و خطر

مانی ارتنها، شود خونت هدر

دست غم زین بعد خواهی زد بسر

کار من این بود کاخبارت 5.یعنی آگاهت بکنم .کنم

قصه کوته بنده شو در کوی من

تا بدل بینی چو موسی روی من

زنده گردی چون مسیح از بوی من

عاشقانه چون کنی رو سوی من

در مقام قرب احضارت کنم

ای صفی من نور انوارت کنم

ص:6

انسان سرگشته در روزگار ما را، اگر درمانی است نماز است ، و اگر نجاتی است در نماز است ، و چه نیکو منزلی است برای نهادن بار عواطف و احساسات و علایق و چه زیبا مونسی است برای انس ، هم جلوه دنیایی دارد و هم نتیجه آن جهانی .

پاداشهای نماز را چشیده و در ساحل پر منظر آن ، نظاره گر شکوه بی پایانش باشیم . باشد که توفیق نصیبمان گردد تا با کشتی نجات اهل بیت علیه‌السلام بار خود را به منزلگاه سعادت برسانیم .

در فصل فصل این دفتر، با استمداد از کتاب الهی و سخنان امامان معصوم علیه‌السلام ، گوشه هایی از پاداشهای نمازگزاران را بازگو نموده ایم و خود بیشتر به تماشا نشسته ایم ، چرا که در محضر راز داران درگاه او، سکوت بهترین وسیله عرض ادب است .

ص:7

فصل اول : بزرگترین پاداش ، پرواز قله قربت

با طاعت قرب ایزد می توان یافت

قدم درنه ، گرت هست استطاعت

حافظ

قرب ، یعنی نزدیکی ، و آنچه که در اینجا مورد نظر است ، قرب مقام و منزلت معنوی می باشد. حضرت علی در دعای کمیل فرموده اند:

واسئلک بجودک ان تدنینی من قربک (خدایا! درخواست می کنم از توبه کردم و بخششت ، که بسیار نزدیک گردانی مرا به پیشگاهت)

خداوند متعال می فرماید: و به نماز و سجده خدا بپردازد و نزدیک شو به پروردگار خود(آیه ۱۹ سوره علق)

و پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نیز فرموده اند. اقرب ما یکون العبد من الله اذا کان ساجدا 6.مجمع البیان فی تفسیر القرآن ، امین الاسلام طبرسی ، ج ۵، ص ۵۱۶. تفسیر اثنی عشری ج ۱۴، ص ۲۸۸، عیون اخبار الرضا شیخ صدوق ج ۲، ص ۷، وسایل الشیعه شیخ حر عاملی ج ۴، ص ۹۵۲ و ثواب الاعمال ، ج ۷ ص ۲۰۶.انسان به خدایش زمانی نزدیکتر است که در سجده باشد تقرب پیدا نمودن به محضر خداوند متعال از نعمتهای بیکران الهی است این نعمت در نماز بدست می آید و رسیدن به چنین مقامی حاصل نمی شود مگر در سایه عبادت و نماز و این پاداشی شایسته و لایق افراد مومن و نمازگزار است .

بر مقام جود تو سوگند باد

که مرا نزدیک سازی بروداد 7.نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۶، بحارالانوار، علامه مجلسی ، ص ۹۹، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۶ والکافی ، ج ۳ ص ۲۶۵.

تابه قربت گیردم دل برقرار

آنچنان نزدیک گویی در کنار

عاشقان از این گذر ره یافتند

برجمال یار خود، دل باختند

حضرت علی علیه‌السلام فرموده :

الصلاه قربان کل تق 8.نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۶، بحارالانوار، علامه مجلسی ، ص ۹۹، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۶ والکافی ، ج ۳ ص ۲۶۵.نماز موجب تقرب هر انسان پرهیزکار است .

راوی می گوید: از امام صادق علیه‌السلام پرسیدم :

ص:8

... عن افضل ما یتقرب به العباد الی ربهم و احب ذلک الی الله - عزوجل - ماهو؟ فقال : ما اعلم شیا بعد المعرفه افضل من هذا الصلاه ... 9.فروغ کافی ، ج ۳، ص ۲۶۴، حدیث ۱، التهذیب ح ۵۰۷. من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۵، بحار، ج ۸۲، ص ۲۰۹، سفینه البحار ج ۲، ص ۴۲.

پربهاترین طاعتی که انسان را به خدا نزدیک کند و هیچ طاعتی به درگاه خدا محبوبتر از آن نباشد، چه طاعتی است ؟ امام علیه‌السلام فرمودند: بعد از شناخت خدا هیچ طاعتی را با ارج تر و پربهاتر از نماز نمی شناسم .

حضرت امام باقر علیه‌السلام فرمود: اذا استقبل المصلی القبله ، استقبل الرحمان بوجهه لا اله غیره گاهی که نمازگزار رو به سوی قبله آورد، خدای رحمان به وجه و جمال خود او را استقبال فرماید، خدای که جز او خدایی نیست .

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: المتقرب باداء الفرائض و النوافل متضاعف الارباح 10.تفسیر نوین ، ص ۲۷۱.کسی که با انجام واجبات و مستحبات به خداوند تقرب جوید، سودش چند برابر است .

خداوند متعال (در حدیث قدسی) فرمود: و ما تقرب الی عبدی بشی ء احب الی مما الفترضته علیه و انه لیتقرب الی بالنافله حتی احبه ... 11.کلیات حدیث قدسی ، ص ۲۱۰، اوصل کافی ، ج ۱، ص ۳۴۵، اسرار

الصلاه ، ملکی تبریزی ، ص ۵.بنده ام به من نزدیکی نمی جوید به چیزی که ، دوست داشتنی تر از آن اموری باشد که بر او واجب کرده ام ، و همانا او به وسیله نماز نافله به من تقرب پیدا می کند، تا آنجا که من او را دوست بدارم ...

راوی می گوید: به امام صادق علیه‌السلام عرض کردم ، فدایت شوم مرا خبر ده ، در چه ساعتی بنده به خدا نزدیک و خدا به بنده اش نزدیکر است ؟

امام فرمودند: اذا قام فی آخر اللیل و العیون هادبه ، فیمشی الی وضوئه ، حتی یتوضا باسبغ وضوء ثم یحبیئنی حتی یقوم فی مسجده ، فیوجه وجهه الی الله و یصف قدمیه و یزفع صوته و یکجر و افتتح الصلاه و... 12.میرزا جواد ملکی تبریزی ، در رساله لقاء الله ، ص ۱۷۱ - ۱۷۰.

ص:9

هنگامی که در آخر شب به پا می خیزد در حالی که چشمهای دیگران در خواب است او به سوی وضو ساختن به راه می افتد، تا اینکه وضوی کاملی می سازد، سپس می آید تا آنکه در نماز گاهش می ایستد و رویش را به سوی خدا می کند و هر دو پا را کنار هم گذاشته و صدایش را به الله اکبر بلند می کند و نماز را شروع می کند،... ندا دهنده ای از سمت راست عرش از کرانه آسمان ، آواز می دهد: ای بنده ای که پروردگار خویش را ندا می کنی ، همانا احسان و هدیه الهی از کرانه آسمان ، همچنان بر سر تو افشانده می شود و فرشتگان از قدمگاه تو تا کرانه آسمان گرداگرد تو را فرا گرفته اند،...

ص:10

فصل دوم : خشنوی خدا

فراق و وصل چه باشد؟ رضای دوست طلب که حیف باشد از او، غیر او تمنایی

رضایت ، عبادت از خشنودی و راضی شدن خداوند است یا از عمل بنده و یا از خود بنده ، بگونه ای که انسان در ابتدای حرکت به سوی خداوند که حرکتی معنوی است ، کارهایی انجام می دهد که خود آن کارها مورد رضای حق است . و در ادامه راه این اعمال (نیک و پسندیده) بقدری دل و جان آدمی را تسخیر می کند که روح انسان جلوه های زیبا را، صاحب می شود و در این حال است که خود بنده نیز (علاوه بر کارهای خویش) مورد رضایت خدا قرار می گیرد. تا اینکه مورد خطاب خدا قرار می گیرد که :(يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ﴿٢٧﴾ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً) 13.قرآن مجید، سوره فجر، آیه آخر.روح به آرامش و اطمینان رسیده ، به سوی پروردگارت برگرد، در حالی که تو از خدا راضی و خداوند نیز از تو راضی است .

و این مقام که بار یافتن به بارگاه رضای الهی است ، در سایه مواظبت بر نمازهای واجب و مستحب حاصل می گردد. رسیدن به مقامات دیگر، چون مقام محمود، قرار گرفتن در سایه عرش الهی و... از دیگر پاداشهایی است که در این فصل درباره آنها مطالبی ذکر خواهد شد.

خداوند در قرآن می فرماید: (وَعَدَ اللَّـهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ۚ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّـهِ أَكْبَرُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) 14.سوره توبه آیه ۷۲.

ص:11

خدا اهل ایمان را از مرد و زن وعده فرمود که در بهشت ابدی درآورد،... و برتر و بزرگتر از هر نعمت مقام رضا و خشنودی خود را به آنان کرامت فرماید، و آن به حقیقت پیروزی بزرگ است .

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : الصلاه من شرایع الدین و فیها مرضاه الرب عزوجل ، فهی منهاج الانبیاء... 15.بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲.

نماز از شرایع دین است و رضای پروردگار در نماز است ، نماز راه روشن انبیاء به سوی الله می باشد،...

هیچ فردی نمی تواند لذت این نعمت بزرگ را در این جهان ترسیم کند. خشنودی و رضایت خدا که کعبه قلوب عارفان است ، آن چنان جذاب و نشاطانگیز است که انسان تمام نعمتها را در برابر آن ناچیز می شمارد، و می گوید رضوان من الله اکبر رضایت خدا از بنده خویش بالاترین نعمتها و پاداش ها است 16.بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲.

و حضرت امیر علیه‌السلام فرمود: قیام اللیل مصحه للبدن و رضاء الرب و... 17.ثواب الاعمال صفحه ۹۷ و سفینه البحار ج ۲، ص ۴۶.نماز شب بدن را سالم و موجب خشنودی خداوند متعال می باشد.

از رسول اکرم روایت است که فرمود: هفت نفرند که در سایه عرش الهی خواهند بود، روزی که غیر آن ، سایه ای نخواهد بود:

۱- پیش نماز عادل ،

۲- جوانی که در عبادت خدا رشد کند و بزرگ شود،

۳ و ٤- دو نفر مرد که در راه عبادت با هم رقابت کنند،

٥- مردی که دلش به مسجد تعلق داشته باشد و چون بیرون آید بازگردد.

٦- دوستانی که برای خدا با هم برادری نمایند،

۷- و کسی که خدا را یاد کند و اشکش جاری شود. 18.علامه مجلسی ، حلیه المتقین ص ۳۲۹.

ص:12

امام صادق علیه‌السلام فرمود: لا یرکع عبدالله رکوعا علی الحقیقه لا زینه الله بنور بهائه واظله فی ضلال کبریائه و کساه کسوه اصفیائه 19.امام خمینی (ره) سر الصلاه ، ص ۱۵۶ و پرواز در ملکوت ، ص ۲۵۱، ج ۲، به نقل از مصباح الشریعه

هیچ بنده ای از روی حقیقت برای خدا رکوع نکند، مگر آنکه خدای تعالی او را با نور جمال خود مزین فرماید، و در سایه کبریایش درآورد، و جامه برگزیدگان خود را به او بپوشاند.

روح القدس دمادم چون مهر می ورزد.

جان رابدار سویش ، یابی جهان جان را

گاه نماز خواهم کز شوق و ذوق

نجوی از عرش بگذرانم ، آوازه اذان را

خداوند متعال به پیامبر برگزیده خودت حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرماید:(وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا) 20.سوره اسری ، آیه ۷۹.پاسی از شب را بیدار و شب زنده دار باش و نافله شب - که خاص تست - بجا آور! باشد که خدایت به مقامی پسندیده برساند.

یکی از بزرگان گفته است : مقام محمود، یعنی مقامی که در آن تمام مردم ترا ستایش کنند و آن مقام شفاعت کبری است 21.شهید دستغیب (ره)، قلب سلیم ، ص ۲۰۸ و این مطلب در تفسیر برهان ، ج ۲، ص ۴۴۰ و تفسیر عیاشی ج ۲، ص ۳۱۴ آمده است .

و دیگری در این باره نوشته است : مانعی در کار نیست که بگوییم هر فرد با ایمان و نماز خوان خالص و متخلق به اخلاق الهی ، می تواند به این مقام محمود و شفاعت برسد. 22.ضیاء آبادی سید محمد، شب مردان خدا، ص ۳۶.

فصل سوم : در ستیغ سعادت

هر گنج سعادت که خدا داد به حافظ

از یمن دعای شب و ورد سحری بود

واژه فلاح در قرآن و احادیث به معنی رستگاری و سعادت است ، آنهم به معنی واقعی آن ، توضیح این که : رسیدن به اهداف و آرمانها را نزد انسانها سعادت محسوب می شود و کسی را که بعد از عمری زحمت و تلاش به هدف خود می رسد، سعادتمند می دانند. در حالی که سعادت واقعی عبارت از آن است که ، آدمی به هر آنچه در عالم خلقت برای آن هدف آفریده شده جامه عمل بپوشاند.

واژه فلاح در لغت ، عبارت از لحظه سر بر آوردن گیاه از خاک است ، همان گیاهی که نخست بصورت دانه ای در دل زمین جای می گیرد و سپس با رشد درونی ، پوسته خود را شکافته بر خاک پیرامون خود ریشه دوانده و سپس لایه های مختلف خاک و سنگ را در نور دیده و سرانجام به فضای بیرون خاک می رسد. بنابراین ، سعادت و رستگاری نوعی رشد درونی و روحی و سپس از میان برداشتن موانع است تا آدمی ، بتواند سر از فضای معنویت و زندگی جاودانی ، درآورد بنابراین هر آنچه که موجبات رسیدن آدمی به این مرحله را فراهم آورد، برای انسان ارزش و اهمیت حیاتی داشت . یکی از عوامل رشد آدمی و رسیدن به سعادت و رستگاری ، نماز است . بدین سبب یکی از فقرات اذان و اقامه این است که : حی علی الفلاح ، بشتابید به سوی رستگاری که از نماز حاصل می شود.

ص:14

امام خمینی بیان جالبی درباره این کلمه دارد. حی علی الفلاح فطرت را بیدار می نماید، زیرا که فلاح و رستگاری ، سعادت مطلقه است . زیرا که فطرت ، کمال طلب و راحت طلب است و حقیقت سعادت ، کمال مطلق و راحت مطلق است و آن در نماز که خیرالاعمال است ، قلبا و قالبا و ظهورا و بطونا حاصل آید. 23.آداب الصلوه ، ص ۱۵۵.

خداوند متعال در قرآن فرموده است (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ 1 الَّذِينَ هُمْ فِی صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ 2وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ 3 وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ

فَاعِلَونَ4 وَالّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظَونَ) 24.سوره مومنون ، آیه ۹-۱.همانا اهل ایمان به سعادت و رستگاری رسیدند، همانانکه در نماز خاشع و خاضع هستند،... وآنانکه بر نمازشان محافظت می نمایند.

و فرموده است(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) 25.سوره حج ، آیه ۷۷.

اهل ایمان ! رکوع و سجود بنمایید و پروردگارتان را بپرستید و کار نیکو بکنید، باشد که رستگار شوید.

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: الصبر علی مشقته العباده یتر فی بک الی شرف الفوز الاکبر 26.ارشاد القلوب .صبر بر سختیهای عبادت ، عبادت کننده را به شرف رستگاری عظیمی نایل نموده و ترقی می دهد.
رستگاری همیشگی و سعادت حقیقی انسان به زیادتی ذکر خداوند تامین می شود، چنانکه می فرماید:

(وَاذْكُرُوا اللَّـهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) 27.قلب سلیم ، ص ۲۰۷.

خدا را زیاد یاد کنید، تا رستگار شوید.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در جنگ تبوک به معاذبن حبل فرمود:

و ان شئت انباتک بابواب الخیر؟ قلت : اجل یا رسول الله ، قال : الصوم جنه والصدقه تکفر الخطیئه و قیام الرجل فی جوف اللیل یبتغی وجه الله 28.بحار، ج ۸۷، ص ۱۲۳.

ص:15

می خواهی درهای خیر و سعادت و رستگاری را به تو معرفی کنم ؟

معاذ گفت : بلی : ای رسول خدا. (پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: روزه که سپر از آتش است و صدقه که خطا را جبران می کند و بیداری انسان در دل شب (برای نماز) که به خاطر خدا باشد.

ص:16

فصل چهارم : در محراب محبت

حب ، یعنی ، دوستی ، محبت ورزیدن ، چنانکه در قرآن آمده است : فسوف یاتی الله بقوم یحبهم و یحبونه 29.مائده ، آیه ۵۴.

پس زود باش که خدای تعالی بیاورد گروهی را که خدا ایشان را و ایشان خدا را دوست می دارند.

محبت خداوند به بندگانش ، نعمت دادن به آنها و موفق کردن به اطاعت و بندگی است . و همچنین هدایت نمودن آنها به چیزی که بدان رضایت دارد.

بعضی در این باره گفته اند: محبت خداوند برای بنده اش عبارت است از: برداشتن حجاب از قلبش و فراهم نمودن امکان اینکه بنده در وادی قربت الهی وارد شود. 30.مجمع البحرین ، ج ۱، ص ۴۴.

براساس روایات و احادیثی - که ذکر خواهد شد - مشخص می گردد که حب خداوند شامل نمازگزاران و مومنان واقعی می باشد و با نماز و عبادت می توان حب و دوستی آفریدگار توانا را به خود جلب نموده و داخل در این وادی سرسبز و خرم گردید.

در حدیث قدسی آمده است که خداوند فرمود: ما تحبب الی عبدی باحب مما افترضت علیه 31.کلیات حدیث قدسی ، ص ۵۸۴، ح ۵۵۳.بنده من با هیچ کاری پیش من ، چون به جا آوردن آنچه که بر او لازم ساخته ام دوست داشتنی تر نیست .

ابن مسعود می گوید: سالت رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ، ای الاعمال احب الی الله عزوجل ؟ قال صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : الصلاه لوقتها 32.بحار، ج ۸۰، ص ۱۲، خصال ، ج ۱، ص ۷۸ و سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۳.

از پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم پرسیدم محبوبترین کار نزد خداوند چه کار است ؟

ص:17

فرمود: نماز در وقتش

خداوند به پیامبرش چنین فرمود یا محمد! هر که دوست دارد نماز جماعت را، خدا و ملائکه او را دوست دارند 33.حلیه المتقین ، ص ۳۲۸.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: احب العباد الی الله عزوجل رجل صدوق فی حدیثه ، محافظ علی صلواته و ماافترض الله علیه 34.بحار، ج ۸۰، ص ۱۱، امالی صدوق ، ص ۱۷۷.محبوبترین بندگان پیش خدای عزیز و جلیل ، مردی است که راستگو باشد

و بر وقتهای نماز و بر فرائض که خدا واجب فرموده است ، محافظت کند.

امام صادق علیه‌السلام فرموده اند:

انی لاحب للرج المومن منکمن اذا قام فی صلاته ان یقبل بقلبه الی الله تعالی و لا یشغله بامر الدنیا، فلیس من مومن یقبل بقلبه فی صلاته ان یقلبه الی الله تعالی و لا یشغله بامر الدنیا، فلیس من مومن یقبل بقلبه فی صلاته الی الله ، لا اقبل لله الیه بوجهه و اقبل بقلوب المومنین الیه بالمحبه له بعد حب الله ایاه 35.امالی مفید، ص ۱۶۴، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۵، المستدرک ج ۱، ص ۲۵۶، محجه البیضاء ج ۱، ص ۳۵۲، و جامع السعادت ، ج ۳، ص ۳۲۸.

من دوست می دارم که چون مومنی از شما به نماز ایستد، آیینه دل را به سوی خدا بگرداند و مشغول امر دنیا نگردد. هیچ صاحب ایمان در نمازش روی دل به سوی خدا نکند، مگر اینکه خداوند نیز روی خود به وی کند آنگاه که خدا خودش او را دوست داشت دل مومنان را نیز متمایل به او و سرشار از محبت او می سازد.

خداوند به یکی از صدیقین وحی فرمود که : مرا بندگانی است از میان بندگانم ، که آنان مرا دوست می دارند، پس من نیز آنانرا دوست می دارم . آنان مشتاق منند و من نیز مشتاق آنها هستم ، آنان به یاد من و من به چنانکه قدم در راه آنان گذاشتی تو را دوست خواهم داشت و اگر از آنان عدول کنی ، دشمنت خواهم داشت .

ص:18

عرض کرد، پروردگارا! نشان آنان چیست ؟ فرمود: همانگونه که چوپان مهربان به دنبال گله خود است ، آنان نیز تمام روز را به دنبال سایه ها هستند، تا ببینند کی به پایان می رسد و به غروب آفتاب آنچنان علاقه مندند که پرنده به هنگام غروب به آشیانه خود. پس چون شب آنان را فرا گرفت و

بسترها گسترده شد و هر دوستی با دوست خود به خلوت رفت ، آنان نیز بر قدمهایشان در پیشگاه من می ایستند و صورتهایشان را به سوی من گردانند تا فرش زمین کنند و با کلام من به مناجات می پردازند. گاهی ناله می کنند و گاهی گریه و گاهی آه پردرد دارند. آنان در طول شب یا نشسته اند و یا ایستاده و یا در رکوعند و یا در سجده . 36.رساله لقاء الله ، ۱۳۳ و ۱۳۴.

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ما اتخذ الله ابراهیم خلیلا الا لا طعامه الطعام ، و صلاته بالليل و الناس نیام 37.قصار الجمل ، ج ۱، ص ۳۹۱، بحار، ج ۸۷، ص ۲۴۴، وسائل ج ۳، ص ۳۷۵.(خدای متعال ابراهیم را جز بخاطر دو کار دوست و خلیل خود انتخاب نکرد: یکی گرسنگان را غذا دادنش و دیگری نماز خواندنش ، در شبانگاه ، همان زمانی که مردم در خوابند.

فصل پنجم : آفتاب آیینه

گرچه عشق حق ، به دل و جانت اوفتاد

بالله کز آفتاب فلک ، خوبتر شوی

یکی دیگر از پاداشها، نورانی شدن دل و جان ، روح و روان ، و لبهای نمازگزار است انسان با اقامه نماز، ایمانش را کامل ساخته شرط بندگی را بجا می آورد و قدم در وادی عشق و معرفت می گذارد.

نهاد طوفانی آدمی ، با گلواژه نماز نورانی گشته و با یاد حق سرسبز و خرم می شود و خود را از لایق ورود به مقام قرب الهی می نماید و به لقاء الله می رسد.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: الصلاه نور المومن 38.کنزالعمال ، ج ۷، ص ۲۸۸ و اسرار الصلاه شهید ثانی (ملحقان)، ص ۱۴۷.

نماز نور مومن است .

و فرمود: صلاه الرجل نور فی قلبه ، فمن شاء منکم فلینور قلبه 39.بحار، ج ۷۸، ص ۱۵۹، ج ۴۸ و کنز العمال ، ج ۷، ص ۴۶۳.

نماز هر کس ، نوری در دل اوست ، هر کس خواست ، قلبش را(با اقامه نماز) نورانی بکند.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: ان الصلاه اذا ار تفعت فی وقتها، رجعت الی صاحبها، و هی بیضاء مشرقه ، تقول : حفظتنی حفظک الله 40.سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۴.

> براستی که نماز در وقتش ، رو به عالم بالا دارد، آنگاه که ارتفاع پیدا می کند به صاحبش (نمازگزار) التفاتی می کند و در حالی که چون آفتاب سپیده می درخشد، می گوید: تو مرا پاس داشتی ، خدا تو را پاس دارد.

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: بشر المشائین الی المساجد فی ظلم اللیل بنور ساطع یوم القیامه 41.بحار، ج ۸، ص ۳۸۲.

مژده بده کسانی را که در شبانگاهان (برای نماز) به مسجدها می روند به نوری که در روز قیامت (از آنها) می درخشد.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ان امتی الغر المحجلون من آثار الوضوء یوم القیامه 42.الرساله العلیه من الاحادیث النبویه ، ص ۵۲.

ص:20

بدرستیکه امت من از آثار وضو، در روز قیامت رو سفید خواهند بود. حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: ان البیوت التی ، یصلی فیها باللیل بتلاوه القرآن ، تضیی ء لاهل السماء کما تضیی ء نجوم السماء لاهل الارض 43.ثواب الاعمال ، صفحه ۹۹، حدیث ۱۰ و ارشاد القلوب دیلمی ، ج ۲، ص ۱۷.

خانه هایی که شبها در آن نماز و قرآن نماز و قرآن خوانده شود، برای اهل آسمان می درخشد چونانکه ستارگان برای اهل زمین می درخشند.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود چون روز رستاخیز فرا رسد و خدای عزوجل همه مردم را در یک جا گرد آورد، فرشتگانی را از نور برای اذان گویان برمی انگیزد، که پرچمها و شعارهایی از نور به همراه دارند، مرکبهایی بیدک می کشند که زمامشان از زبر جد سبز است و نعل آنها مشک اذفر است ، موذنها بر آن مرکبهای نورانی سوار، و با طرز بسیار با شکوهی بر فراز آن مرکبها می ایستند، که اذن را ایستاده گفته اند، و فرشتگان خدا جلودار آنانند، و به صدای بلند اذن می گویند 44.پرواز در ملکوت ، ج ۲، ص ۷ و ۸.

حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده : من صلی باللیل حسن وجهه بالنهار 45.وسائل ، ج ۳، ص ۲۷۰.هر کس در شب نماز بپا دارد، در روز صورتش زیبا و نیکو می شود.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده : الا ترون الی المصلین باللیل و هم احسن الناس وجوها لانهم خلو باللیل لله سبحانه فکسا هم بنوره 46.رساله لقاء الله ، ص ۱۳۱ و ارشاد القلوب دیلمی ، ج ۲، ص ۱۸.رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: مگر نمی بینی نماز شب خوانان را که چهره هایشان از همه زیباتر است ؟ برای آنکه آنان شب را با خدای سبحان خلوت کردند، پس خدای تعالی آنان را جامه ای از نور خود پوشانید.

ص:21

امام صادق علیه‌السلام فرمود: صلاه اللیل تبیض الوجوه و صلاه اللیل تطیب الریح 47.ثواب الاعمال ، ص ۹۶.نماز شب چهره ها را نورانی و سفید می گرداند، نماز شب انسان را پاکیزه می کند.

از امام زین العابدین علیه‌السلام سئوال شد: ما بال المتهجدین باللیل من احسن الناس وجها؟ قال علیه‌السلام : لانهم خلوا بربهم فکساهم من نوره 48.رساله لقاء الله ۱۷۲.چرا شب زنده داران از مردمان زیبا رویند؟

فرمودند: از آن رو که آنان با پروردگار خودشان به خلوت نشستند پس خدای تعالی به آنان از نور خود پوشانید

حکایت نور

شخصی پیوسته بر طهارت بود (همیشه با وضو بود) چون از دار دنیا رحلت کرد، بزرگی او را به خواب دید که در بهشت می خرامید، و نور از دست و پا و از پیشانی او می تابید، چنانکه نور آفتاب در جنب آن نابود می نمود. از او پرسید که ای درویش : ما در دنیا طاعت و عبادت زیادی از تو ندیدیم این منزلت و کرامت به چه یافتی ؟! و این نورها تو را از کجا پیدا شد؟

جواب داد که : من در دنیا پیوسته بر طهارت (با وضو) بودم ، خداوند آن طهارت را نور من گردانید و این نور که از اعضای من می تابد علامت آن وضوست که در دنیا می ساختم و هر ساعت بی واسطه ندای حق تعالی به من می رسد که : عبدی عشت طاهرا و دخلت القبر طاهرا فلم تزل کذلک حتی تلقانی ، فانی احب الطاهر المطهر 49.رساله العلیه فی الاحادیث النبویه ، ص ۵۲.ای بنده من در دنیا پاک زندگی کردی و داخل قبر شدی در حالی که پاک بودی ، پس این پاکی و طهارت از تو دور نمی شود،

ص:22

تا اینکه مرا ملاقات کنی ، پس من دوست دارم کسی که پاک و مطهر است

ص:23

فصل ششم : روایت رهایی

در قیامت روی جهنم پلی است به نام صراط، از مو باریک تر و از شمشیر تیزتر، همه مردم باید از آن عبور نمایند، در ضمن برخی روایتها آمده است که روی این پل با آن همه دلهره و صحنه آتش و باریکی راه و لحظه سرنوشت ساز چند جا توقفگاه است . 50.محسن قرائتی ، معاد، ص ۲۴۵.صریح قرآن مجید (آیه ۷۰ سوره مریم) دلالت دارد بر اینکه ، چه بهشتی و چه جهنمی همه باید از این راه بگذرند، و این راه هفت عقبه دارد و هر عقبه ای موفقهایی دارد و در هر عقبه ، هفتاد هزار ملک مامورند، همه باید از این هفت عقبه رد بشوند، مهمتر، از همه این است که عقبه دوم ، عقبه نماز است آنجا از نمازهای روزانه ، آیات ، قضاء و... می پرسند 51.عقبه : گردنه ، راه سخت کوهستانی ، راه دشوار.

در این روایتها می بینیم که نماز، باعث می شود انسان نمازگزار به راحتی و آسانی و با سرعت از این موفقها و از پل صراط بگذرد تا وارد بهشت موعود گردد همین معناست آن دعایی که می خوانیم : اللهم ثبتنی علی صراط یوم تزل فیه الاقدام 52.مفتاح الفلاح ، ص ۴۳ (دعایی وضو در موقع مسح پا).یکی از یاران صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می گفت :

هر که مدام پنج نماز را اول وقت بخواند، خداوند متعال عنایت در حق او بفرماید و از جمله این عنایتها اینست که ملائکه از او محافظت می کنند و از پل صراط چون برق جهنده می گذرد و از آتش نجات می یابد. 53.هزار و یک سخن ، ص ۳۳۰.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده اند:

من حافظ علی الجهاعه حیث ما کان مر علی الصراط کالبرق الخاطف اللامع فی اول زمره مع الشابقین و وجهه اضوء من القمر لیله ، البدر، و کان له بکل یوم و لیله یحافظ علیها ثواب شهید 54.ثواب الاعمال شیخ صدوق ، ۶۷۶ و ۶۷۷، بهار، ج ۷۶، ص ۳۷۰.

هر کس مواظب باشد که هر کجا که هست ، نماز خود را به جماعت بخواند، چون برق زودگذر و جهنده به همراه گروهی از پیش رفتگان ، از پل صراط عبور کند

با چهره و رخساری که از ماه شب چهاردهم تابناک تر باشد و برای او به هر شبانه روزی که بر خواندن نماز جماعت مواظبت داشته ، ثواب یک شهید خواهد بود.)

پیامبر گرامی اسلام می فرمایند: اطوالکم قنوتا فی دار الدنیا اطولکم راحه یوم القیامه فی الموقف 55.ثواب الاعمال ، ص ۶۰ و ۶۱.

هر کس از شما قنوتش در این دنیا طولانی تر باشد، در آخرت در موقف محشر راحتی او بیشتر خواهد شد.

قطب راوندی روایت کرده که حضرت عیسی علیه‌السلام مادر خود مریم را بعد از مردنش صدا کرد و گفت : ای مادر با من تکلم کن آیا می خواهی که به دنیا برگردی ؟ گفت : بلی برای آنکه می خواهم شبهای بسیار سرد برای نماز بپادارم و در روزهای بسیار گرم روزه بگیرم ، ای پسر جان من ! این راه بیمناک است . 56.منازل آلاخره ، شیخ عباس قمی ، ص ۲۱ و ۲۲ و مستدرک الوسایل ، ج ۱، ص ۱۴۸.

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : (تکون صلوه العبد) جوازا علی الصراط 57.بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ و خصال شیخ صدوق ، ح ۲، ص ۵۲۲.نماز جواز عبور از صراط می باشد.

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: هر کس یک پنجم از شب را در نماز باشد و نیتش برای خدا باشد، در بهشت از ندیمان ابراهیم خلیل خواهد بود، تا از صراط مانند تندبادی بگذرد و بی مناقشه در حساب ، داخل بهشت شود. 58.ثواب الاعمال ، ص ۱۰۱.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود هر که بعد از نماز صبح روی سجاده خود بنشیند و یاد خدا را تا طلوع آفتاب تعقیب کند، خدا ده چیز به او عطا فرماید. از آن جمله با ایمان و تو به مردم و وسعت قبر و بی حساب از صراط به سوی بهشت رفتن .

فصل هفتم : از سجاده تا بهشت

نمازگزارانی که به نماز اهمیت داده ، هیچ گاه آن را ترک نمی کنند و در انجام آن ، وقت و دیگر شرایط آن را کاملا رعایت می نمایند، و حقیقت و روح نماز، در اندیشه و کردار و زندگی آنان تجلی یافته است ، مورد ستایش قرآن و پیامبران قرار گرفته و روز قیامت در باغهای بهشت ، گرامی و عزیز خواهند بود.

درا ین میهمانخانه ، انواع پذیراییها و اقسام نعمتها و لذتها تدارک دیده شده است . هیچ کس نمی داند چه نعمتهایی برای مومنین ، نگهداری شده ، که چشم ها را روشن می کند.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: کار نیک (به خصوص نماز) به بهشت

می رود، و برای صاحب خود، جایگاه می سازد، همچنان که کسی خدمتکاری را می فرستد که (قبل از او جایگاهش را) فرش بنماید.
59.پرواز در ملکوت ، ج ۱، ص ۳۸.

فطوبی لهم ثم طوبی لهم هنیئا لارباب النعیم نعیهم پس خوشا آنان ، باز خوشا بر احوالشان و بر صاحبان نعمت ، نعمتهایشان گوارا باد.

خداوند متعال در قرآن می فرماید: ان الانسان خلق هلوعا اذا مسه الشر جزوعا و اذا مسه الخیر منوعا، الا المصلین ، الذین هم علی صلواتهم دائمون ... و الذین هم علی صلاتهم یحافظون و اولئک فی جنات مکرمون 60.معارج ۳۵ - ۱۹.انسان بر منافع خود بسیار حریص است ، هر گاه بدی به او برسد، جزع و بی تابی می کند، و هر گاه نعمتی عاید او شود، از دیگران منع می کند مگر نمازگزاران حقیقی ، آنان که پیوسته (و در هر حال) نماز را بپا می دارند... آنان که نماز خود را محافظت می کنند، آنان در قیامت گرامی و در بهشتها (باغهای بهشت) متنعمند. و همچنین می فرماید:

ص:26

(أُولَـٰئِکَ هُمُ الْوَارِثُونَ 10 الَّذِینَ یَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِیهَا خَالِدُونَ)
61.مومنون ۱۱-۱.چنین کسانی (آنان که بر نماز محافظت می کنند) وارث

مقام عالی بهشتند، که بهشت و فردوس ، ارث آن خوبان و منزلگاه ابدی آن پاکان است .

(وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَـٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ) 62.رعد ۲۴ - ۲۲.

همانان هستند که عاقبت ، منزلگاه نیکو از آن آنها خواهد بود، به جنات جاوید و باغهای همیشه سبز وارد خواهند شد در حالیکه فرشتگان تهنیت آنها، از هر در وارد می گردند و می گویند سلام بر شما که صبر پیشه گردید و عاقبت منزل نیکو یافتید و چه زیباست این است جایگاه همیشگی ؟

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: مفتاح لاجنته الصلاه 63.بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ و کنزالعمال ، ج ۷، ص ۲۰۹.

کلید بهشت ، نماز است .

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: ان ربکم رحیم ، یشکر القلیل ان العبد لیصلی الرکعتین ، یرید بها وجه الله ، فیدخله الله له الجنه 64.بحار، ج ۸۴، ص ۲۴۲، التهذیب ، ج ۱، ص ۲۰۳ و من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۵.همانا پروردگار شما مهربان است ، کار اندک را بسیار پاداش می دهد گاهی می شود که بنده خدایی دو رکعت نماز می خواند و بوسیله آن نماز خردسندی خدا را اراده می کند، پس خدا او را به خاطر این دو رکعت داخل بهشت می کند.

خداوند فرموده است : یا عبادی الصالحین تنعموا بعبادتی فی الدنیا، فانکم بها تتعمون فی الجنه 65.کلیات حدیث قدسی ، ص ۲۳۹ و وسائل الشیعه ، ج ۱، ص ۶۱.ای بندگان صالح من ! در دنیا بال عبادتم بهره مند و برخوردار شوید، چرا که در آخرت نیز به سبب ، آن بر نعمتهای بهشت دست خواهید یافت .

روزی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم وارد مسجد شد و در مسجد عده ای از یاران و صحابه را دید، حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: آیا می دانید که پروردگارتان چه فرموده است ؟!

در جواب گفتند: خدا و رسولش آگاه ترند. پس پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: بدرستی که پروردگارتان می فرماید: ان هذه الصلوات الخمس المفروضات . من صلاه لوقتهم و حفافظ علیهن ، لقینی یوم القیامه و له عندی عهد، ادخله به الجنه 66.ج ۱، ص ۱۳۴، ثواب الاعمال ، ص ۵۴، بحار، ج ۱۷ و ۸۰.همانا این نمازهای پنجگانه واجب را، هر کس در وقتش بپادارد و مراقب آنها باشد ملاقات می کند مرا، در حالی که پیش من عهد و قراری است که او را در داخل بهشت سازم .

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: بشارت می دهم به نماز شب خوانها، که خداوند به ملائکه امر می فرماید: که (نماز شب خوان را) در اعلی علیین به همسایگی پیامبر و اهل بیت طاهرینش ببرند 67.ارشاد القلوب ، ج ۲، ص ۱۸.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ان العبد اذاقام الی الصلاه فتحت له ابواب الجنان و کشفت له الحجب بینه و بین ربه واستقبلته الحور العین 68.کنزالعمال ، ج ۷، ص ۲۹۸.زمانی که بنده به نماز می ایستد، درهای بهشت برای او باز می شود و حجاب بین او و خدا برداشته می شود و حوریان بهشتی به استقبال او می آیند.

حضرت علی علیه‌السلام فرموده است که پروردگار به فرشتگان می فرماید:

ما ملائکتی ! انظروا الی عندی ، احیالیله ابتغاء مرضاتی ، اسکنوه الفردوس و له فیها مائه الف مدینه ،ء کل مدینه جمیع ما تشتهی الانفس و تلذ الاعین ... 69.ثواب الاعمال ، ص ۱۰۲ و لقاء الله ، ص ۱۷۷.

ای فرشتگان من ! بنده مرا ببینید! که شب را به خاطر خوشنودی من زنده داشت و نخوابید، او را داخل بهشت کنید، که در آنجا برای او صدهزار - شهر است ، در هر شهری هر چه دل بخواهد و چشم از دیدنش ببرد موجود است ...

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده : ما من مومن مشی الی الجمعه الا خفف الله علیه احوال یوم القیامه ، ثم یومر به الی الجنه 70.شهید دستغیب ، جمعه و نماز، ص ۱۶.نیست مومنی که به سوی نماز جمعه برود، مگر اینکه خداوند آسان می فرماید بر او، سختیهای قیامت را، سپس او را به بهشت روانه می کند.

ص:28

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: داخل بهشت شدم ، و در آنجا منبرهایی از لولو (در مروارید) دیدم ، پرسیدم که ای جبرئیل این منابر برای کدام طائفه است ؟ گفت : للموذنین و للائمه من امتک 71.الرساله العلیه فی الاحادیث النبویه ، ص ۵۵.برای اذان گویان و پیشنماز امت تو.

مردی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را دید که مشغول اصلاح و تعمیر یکی از حجره های خود می باشد، پیش آمده و عرض کرد: اجازه می دهید که من این کار را انجام بدهم ؟ (یا در این کار به شما کمک کنم) حضرت فرمود: اشکالی ندارد.

چون آن مرد، کار را تمام نمود، حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: آیا حاجتی داری ؟ عرض نمود: آری ، ای پیامبر خدا، حاجت و خواسته من بهشت است .

حضرت سر مبارک را به زیر افکندند، بعد فرمودند: نعم ، فلما ولی ما قال صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم له : یا عبدالله ! اعنا بطور السجود 72.اسرار الصلوه ، جواد آملی ، جامع احادیث شیعه ، ج ۵، ص ۲۲۷، بحار، ج ۸۵، ص ۱۶۵.و چون آن شخص براه افتاد که برود - پیامبر فرمود: ای بنده خدا! ما را با سجده زیاد یاری کن . 73.جوادی آملی ، اسرار الصلاه ، ص ۶۶، جامع احادیث شیعه ، جبیره ص ۲۲۷، بحار، ج ۸۵، ص ۱۶۵.

مردی نزد ابن عباس آمد و گفت : مرا کاری آموز که به رحمت خدای بزرگ ، نزدیک شوم .

گفت : امام جماعتی باش ، که من از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم شنیدم که در وصف آنها فرمودند: من ام قوما صابر محتسبا، کان قائدهم و دلیلهم الی الجنه هر کس پیشنماز از طائفه ای باشد که صبور و سنجیده رفتارند، روز قیامت راهنما و راهبر آنها خواهد بود به سوی بهشت .

ص:29

آن مرد گفت : امام از من نمی آید و مرا استطاعت امام جماعت نیست . گفت : موذن باش ! که از حضرت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم شنیدم که فرمود: یحشر الموذنون علی نجب من نور فی قباب من الدر و الیاقوت ... 74.الرساله العلیه فی الاحادیث النبویه ، ص ۵۵.

موذنها محشور می شوند در حالی که بر مرکبهایی از نور سوارند، در کجاوه هایی که از در و یاقوت و... قرار گرفته اند.

ص:30

فصل هشتم : فرشته نجات

مرگ بریده شدن علاقه روح از بدن است . مرگ ، یعنی آغاز سفر از این دنیا به سرای آخرت .

همانطور که می دانیم ، بعد از مرگ ، انسانرا به جایی منتقل می کنند که نامش قبر است ، و قبر منزل موقتی مردگان می باشد. در هنگام مرگ و قبض روح ، ممکن است سختی ها و شداید فراوانی - در اثر اعمال و افکاری که در دنیا کسب نموده است - به انسان هجوم آورد. و بعد از این ناراحتیها و رنجهای عالم قبر و برزخ شروع می شود، تاریکی و ظلمت قبر سئوال نکیر و منکر، فشار قبر، حمله حیوانات گوناگون به بدن و...

آدمی ، باید خود را برای چنین سفری آماده سازد و از حالا به فکر سختی های راه طولانی خود باشد. و اینجاست که نماز - این باشکوهترین عمل عبادی الهی - به یاری انسان می شتابد و از او در بحرانی ترین و طوفانی ترین لحظات ، دستگیری می نماید، چنانکه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ملکوت الموت به من گفت که : هر کس مواظب اوقات نمازهای پنجگانه اش باشد، من از مادر به او مهربانتر می باشم . 75.ثواب الاعمال ، ص ۶۱، بحار، ج ۶، ص ۲۴۴.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: ان ملک الموت ، یدفع الشیطان عن المحافظ علی الصلاه و یلقنه شهاده ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله ، فی تلک الاله العظیمه 76.وسائل الشیعه ، ج ۳، ص ۱۹، من الا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۴۲.

ملک الموت به هنگام قبض روح ، شیطان را از آن انسانی که بر نمازش محافظت داشته دفع می کند، و در آن حالت هولناک و پر وحشت ، شهادت به توحید و رسالت را به او تلقین می کند.

ص:31

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: (الصلاه) شفیع بینه و بین ملک الموت و انس فی قبره و فراش تحت جنبه و جواب لمنکر و نکیر 77.بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲.

نماز شفیع نمازگزار در نزد ملک الموت و مونس در قبر و بستری نیکو در قبر و پاسخ ، به سئوال نکیر و منکر می باشد.

سعید بن جناح می گوید: در مدینه ، در منزل امام محمد باقر علیه‌السلام بودم .

حضرت ابتدا، بدون اینکه سئوالی شده باشد، فرمود: من اتم رکوعه ، لم تدخله وحشه فی قبره 78.ثواب الاعمال ، ص ۶۱، بحار، ج ۶، ص ۲۴۴.هر کس رکوع خود را درست و کامل به جای آورد، وحشت قبر به او راه نیابد.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ما من عبد، اهتم بمواقیت الصلاه و مواضع الشمس ، الا ضمنت الروح عند الموت و انقطاع الهموم و الاحزان و النجاه من النار 79.سفینه البحار، شیخ عباس قمی ، ج ۲، ص ۴۳.

بنده ای نیست که به وقتهای نماز و مواضع خورشید، اهتمام دارد، مگر اینکه راحتی و آسایش در موقع مرگ و از بین رفتن ناراحتیها و غمها و رهایی از آتش را برایش ضمانت می نمایم .

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: صلاه اللیل ، سراج لصاحبها فی القبر 80.الرساله العلیه ، ص ۱۷۶.نماز شب ، چراغی است برای صاحبش در قبر. خداوند به یکی از پیامبرانش خطاب نموده ، فرمود. قم فی ظلمه اللیل ، اجعل قبرک روضه من ریاض الجنه تیرگی شب ، به عبادت برخیز تا قبر تو را باغی از باغهای بهشت قرار دهم .

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ان القبر ینادی کل یوم بخمس کلمات ، انا بیت الفقر، فاحملوا الی کنزا، انا بیت الظلمه فاحملوا الای سراجا،... قبر در هر روز به این کلمات پنجگانه ندا در می دهد،

ص:32

من خانه فقر و تهیدستیم ، پس ذخیره ای برای خودتان به اینجا بفرستید. من خانه تاریکی ام ، چراغی در این خانه بیافروزید،... گفته شد: آنها کدامند؟ حضرت فرمود: و اما السراج فصلاه اللیل و اما الکنز فکلمه شهاده لا اله الا الله ... چراغ این خانه ظلمانی ، نماز شب است و گنج آن ، کلمه شهادت لا اله الا الله و... می باشد. 81.نشان از بی نشانها، ص ۳۱۴.

حضرت رضا فرمود: بر شما باد به نماز شب ! نیست بنده ای که آخر شب برخیزد و هشت رکعت نماز شب و دو رکعت نماز شفع و یک رکعت نماز وتر را بجای آورد، و در قنوت وتر، هفتاد مرتبه استغفار کند، مگر آنکه پاسخ داده شود از عذاب قبر و از عذاب جهنم و طولانی شود و عمر او
82.سفینه البحار، ج ۲، ص ۳۹۷.

وقتی که جناب ابوذر غفاری رحمه‌الله به مکه معظمه مشرف گردیده بود نزد کعبه ا یستاد، و خطاب به مردمی که برای حج از اطراف عالم در مسجد الحرام جمع گشته بودند، فرمود:

ایها الناس ! منم جندب بن سکن غفاری ، منم خیر خواه شما و مهربان بر شما، به سوی من بیایید.

مردم از اطراف دور او جمع شدند، فرمود:

ای مردم ! هر گاه یکی از شما خواست به سفری برود، هر آینه زاد و توشه ای برای خود بر می دارد به آن اندازه که در سفر دارد و چاره ای از آن ندارد، پس هر گاه چنین است ، سفر آخرت سزاوارتر است به زاد و توشه راه ، در این هنگام مردی برخاست و گفت : پس ما را راهنمایی کن ای ابوذر! فرمود: صل رکعتین فی سواء اللیل لوحشه القبور 83.بحار، ج ۹۶، ص ۲۵۸، منازل الاخره ، ص ۳.در تاریکی شب ، دو رکعت نماز بخوان ، تا وحشت قبر را بیاد داشته باشی .

فصل نهم : باران رحمت ، پژواک پاکی

گناه ، یعنی : کار بد، عمل زشت ، نافرمانی ، معصیت و... در اسلام هرگونه کاری که بر خلاف فرامین الهی باشد، گناه است و گناه هر چند کوچک باشد، چون نافرمانی خداست ، بزرگ است . معصیت و سر پیچی از دستورات الهی ، مستوجب عقوبت و عذاب شدید است ، و مرتکب هر یک از گناهان (چه صغیره و چه کبیره) متناسب با نوع عمل زشتش مجازات خواهد شد.

وظیفه ما این است که به هیچ عنوان از دستورات الهی سرپیچی ننموده و وظایفی که خدای مهربان برای ما مقرر فرموده انجام بدهیم .

اگر خدای ناکرده ، گناهی از ما صادر شود، لازم و واجب است که فوری توبه نموده و اظهارا پشیمانی و ندامت بکنیم و برای اینکه توبه ما مقبول درگاه الهی شود و گناهانمان پاک گردد، باید کارها و اعمال نیکی انجام بدهیم که برترین و بهترین این اعمال ، نماز می باشد. نماز، خود مانع اینست که آدمی به سوی گناه برود ان الصلاه تنهی عن الفحشاء و المنکر و از طرفی موجب ریزش گناهان و قبولی توبه است . نماز، انسان را از ذلت عاصی بودن در می آورد و لباس عزت و بزرگی به انسان می پوشاند، و رحمت و بخشش الهی را شامل حال انسان می نماید.

خداوند متعال فرموده است : و قدم الصلاه ، طرفی النهار و زلفا من اللیل ، ان الحسنات یذهبن السیئات ، ذلک ذکری للذاکرین 84.هود، آیه ۱۱۴.نماز را در دو طرف (اول و آخر) روز بپادارید، و نیز در ساعت تاریکی شب ، که البته خوبی و نیکو کاریهای شما، زشتی و بدکاریهایتان را نابود می سازد، این (که نماز سیئات شما را محو می کند) یادآوری است برای اهل ذکر.

ص:34

حضرت علی علیه‌السلام در مورد اینکه ، کدام آیه امیدوار کننده تر از آیات دیگر می باشد؟ چنین فرمود: شنیدن از حبیب خودم رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که فرمود: آیه اقم الصلاه طرفی النهار و... امیدوار کننده ترین آیات قرآنی می باشد. به خدایی که مرا بشیر و نذیرگردانید، اگر یکی از شما قیام نماید به وضو، گناهان آن اعضاء ساقط می شود و با توجه نمودن به قبله ، گناهانش آمرزیده می شود، و هیچ گناهی بر صحیفه

عملش نماند، (و همچنین ما بین دو نماز) بعد فرمود: یا علی ! منزلت نماز پنجگانه برای امت من ، مانند نهری است بر در خانه شخصی ، اگر در بدنش چرک باشد و هر روز پنج مرتبه در آن غسل نماید، آیا هیچ چرکی باقی می ماند؟ گفتم : نه ! فرمود: به خدا قسم ، نماز پنج گانه برای امت من هم ، پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: خمس صلوات افتر ضهن الله - عز وجل - من اءحسن و ضوء هن و صلاهن لوقتهن و اءتم رکوعهن و خشوعهن ، کان له علی الله عهد اءن یغفرله 85.کنزالعمال ، ج ص ۲۶۷آنگاه که بنده خدا به نماز می ایستد و همه توجهش به سوی الله باشد، در حالی نمازش پایان می یابد که مانند روز تولدش پاک است .

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: و انها لتخت الذنوب حتی الورق و تطلقها اطلاق الربق 86.بحار ج ۸۴، ص ۲۶۱. محجة البیضاء ج ۱، ص ۳۸۲

نماز، گناهان را همچون برگهای پاییزی می ریزد، و غل و زنجیرهای معاصی را از گردنها می گشاید.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده است : من صلی رکعتین لم یحدث فیهما نفسه بشی ء من الدنیا، غفرلما تقدم من ذنبه 87.بحار، ج ۸۴، ص ۲۴۹، معراج السعاده ، ص ۶۶۸، محجه البیضاء، ج ۱، ص ۳۴۹.

هر که دو رکعت نماز بخواند و در آن چیزی از امور دنیا را به خاطر خود نگذارند، همه گناهان او آمرزیده می شود.

ص:35

حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من صلی الخمس کفر الله عنه الذنوب ما بین کل صلاتین 88.بحار، ج ۸۲، ص ۲۱۹.

هر کس نمازهای پنجگانه را بپا دارد، اگر میان هر دو نماز هم خطایی از او سربزند خداوند می بخشد.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: الملائکه تصلی علی احدکم مادام فی مصلاه الذی صلی فیه الله اغفره ، اللهم ارحمه 89.کنز العمال ، ج ۷، ص ۲۹۶.

فرشتگان برای هر یک از شما، مادامی که در مصلا نماز باشد دعا می کنند. میگویند خدایا او را ببخش ، خدایا بر او رحمت نما.

از حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل است که فرمود:

خداوند می فرماید: مامن عبد من عبادی آمن بی و صدق بک وصلی فی مسجدک علی خلاء من الناس الا غفرت له ما تقم من ذنبه و ما تاخر 90.کلیات حدیث قدسی ، ص ۲۹۴.هر کس از بندگان من ، به من ایمان آورد و ترا تصدیق کند و در خلوت مسجد تو، نماز بخواند، من همه گناهان او را چه گذشته و چه آینده می بخشم .

حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام فرموده اند: اذا قام المصلی الی الصلاه نزلت علیه الرحمه من اغنان السماء الی الارض و حفت به الملائکه و ناداه ملک : لو یعلم هذا المصلی ما فی الصلاه ، ما انفتل 91.بحار، ج ۸۴، ص ۲۶۰، وسایل الشیعه ، ج ۲، ص ۲۱.چون نمازگزاران به نماز می ایستد، رحمت بر او از افق آسمان تا زمین فرود می آید و فرشتگان گرداگرد او را فرا می گیرند، و فرشته ای آوازش می دهد که : اگر این نمازگزار می دانست که چه در نماز هست ، از نماز منصرف نمی شد.

و حضرت علی علیه‌السلام می فرماید: الصلاة تنزل الرحمة 92.بحار، ج ۸۳، ص ۷۶۴نماز رحمت را نازل می کند.

و در قرآن آمده است : ویرجوا رحمة ربه 93.بحار، ج ۸۴ ص ۲۶۴.

ص:36

کسی که شب را در سجود و قیام بوده) به رحمت الهی امیدوار است . آری ، رحمت بیکران الهی همیشه و در همه حال شامل نمازگزاران است .

حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: من صلی ر کعین یعلم یقول فیها انصرف و لیس بینه و بین الله ذنب الاغفره له 94.وسائل الشیعه ، ج ۴ ص ۶۸۶ - فروع الکافی ، ج ۳، ص ۲۶۶ - سفینه البحار ج ۲، ص ۴۵

هر کس دو رکعت نماز بخواند در حالی که بداند چه می گوید، از نماز فارغ شود در حالی که بین او و پروردگار گناهی نباشد، مگر آنکه آمرزیده شود

عن اءبی جعفر علیه‌السلام قال : ثلاث کفارات ، اسباغ الوضوء فی السبرات و المشی باللیل و النهار الی الجماعات ، و الحافظة علی الصلوات 95.بحار، ج ۸۰ ص ۱۵ الخصال ، ج ۱ ص ۴۲سه چیز کفاره گناهان

می باشد، گرفتن وضوی کامل در شدت سرما، رفتن به نمازهای جماعت در روز و شب و مراقبت نمودن بر وقتها و شرایط نماز.

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من ام ایمانا و احتسبا، غفر له ما تقدم من ذنبه و ما تاخر 96.الرساله العلیه ، ص ۵۵.

هر کس از سر ایمان و با محاسبه نفس پیشنماز مردم شود گناهان گذشته و آینده او آمرزیده شود.

امام باقر علیه‌السلام : هرکس ده سال برای رضای خدا اذان بگوید، خداوند به شمار هر چه که چشم او می بیند و آن مقدار که آواز او به جانب آسمان بالا می رود، گناهانش را می بخشد.

از امام صادق علیه‌السلام روایت است که فرمود: هر کس از شما، روز جمعه را درک کند مثل این است که جز به عبادت به کار دیگری مشغول نباشد، چرا که در آن روز گناهان بندگان ، آمرزیده می شود، و رحمت الهی نازل می گردد. 97.ثواب الاعمال ، ص ۸۸

ص:37

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند: من اذن سبع سنین محتسبا، جاء یوم القیامه و لا ذنب له . 98.همان ماخذ، ص ۵۷

هر کس برای خدا هفت سال اذان با محاسب و وقت شناسی بگوید، در روز رستاخیز، بدون گناه وارد محشر می شود.

وقتی شخصی در دل شب نماز بپا می دارد، خدا به فرشتگانش می گوید: بنده ام را ببینید، چگونه در تاریکی شب با من خلوت نموده ، در حالی که بیهوده گرایان در لهو و لعب به سر می برند و غافلان در خوابند، شما شاهد باشید بنده ام را آمرزیده ام . 99.بحار، ج ۸۴، ص ۱۳۷.

حکایت ابوعثمان می گوید: من با سلمان فارسی ، زیر درختی نشسته بودم ، او شاخه خشکی را گرفت و تکان داد تا تمام برگهایش فرو ریخت ، سپس به من رو کرد و گفت : سئوال نکردی چرا این کار را کردم ؟

گفتم : بگو ببینم منظورت چه بود؟ گفت : این همان کاری بود که پیامبر انجام داد، هنگامی که در خدمتش زیر درختی نشسته بودم ، سپس پیامبر

صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم این سئوال را از من کرد و فرمود: سلمان نمی پرسی چرا این کار را کردم ؟ من عرض نمودم ، بفرمائید! چرا؟ فرمود: هنگامی که مسلمان وضو بگیرد و خوب وضو بگیرد، سپس نمازهای پنجگانه را بجا آورد، گناهان او فرو می ریزد، همانگونه که برگهای این شاخه فرو ریخت . 100.تفسیر کشف الاسرار، ج ۴، ص ۴۵۴، تفسیر نمونه ، ج ۹، ص ۲۶۸، داستانها و حکایتهای نماز، ج ۱، ص ۹۲، و امالی طوسی ، ج ۱ت ص ۱۷۰.

ص:38

فصل دهم : آفتاب امن و امان

دوزخ گودالی است بی پایان و آتشی است افروخته شده که در آن انواع عذابها و اصناف شدتها و اقسام بلاها است ادراک آنها فوق فهم ماست و به تحقیق مقابل و ضد بهشت است چنانکه در بهشت انواع نعمتها و لذتها موجود و ذره ای ناراحتی نیست در جهنم انواع شدتها و ناراحتیها موجود و اندکی آسایش و راحتی نیست ، عذابهایی مانند، آب داغ ، آب مسموم ، لباسهای آتش زا، زنجیر و غل و... در انتظار بدکاران بخصوص بی نمازان است .

نماز رکن بزرگ دین است و اگر کسی دینش کامل نباشد، یا به مسائل دینی بخصوص فرایض الهی بی اعتنا باشد نتیجه ای جز گرفتاری در جهنم نخواهد داشت . البته گنهکاران از افراد دیندار نیز، به تناسب اعمالشان در عذاب خواهند بود. مگر نمازگزاران چرا که نماز در آن موقع حساس هم ، به داد انسان می رسد و دست او را گرفته و از آتش جهنم بیرون می برد.

نخواهی که مانی به رنج دراز

مکن تکیه جز بر ستون نماز

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: ما من صلاه یحضر وقتها الا نادی ملک بین یدی الناس ایها الناس قوموا الی نیرانکم التی واقدتموها علی ظهورکم ، فاطفئوها بصلاتکم .

هیچ نمازی وقتش نمی رسد مگر آنکه فرشته ای ندای عمومی در می دهد که بپاخیزید آن آتشهایی که با دستهای خود، بر پشت خویش بر افروخته اید، با نماز خود خاموش بنمائید.

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در خطبه شعبانیه فرمود:

ص:39

و ظهور کم ثقیله من اوزارکم فخففوا عنها بطول سجودکم واعملوا ان الله (تعالی ذکره) اقسم بعزته ان لا یعذب المصلین و الساجدین و ان لا یروعهم

بالنار 101.امالی شیخ صدوق ، ص ۹۴، عیون الاخبار الرضا، ج ۱، ص ۲۳۰، بحارالانوار، ج ۹۶، ص ۳۵۶ و روضه المتقین ، ج ۳، ص ۲۷۷.

دوش شما بار سنگینی دارد از گناهان شما سبک کنید آنها را به طور سجود بدانید که خدای تعالی به عزت خود قسم خورده که نماز خوانان و ساجدان را عذاب نکند و آنها را در روز قیامت به هراس دوزخ نیاندازند.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: تکون صلاه العبد سترا بینه و بین النار 102.بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۳۱، خصال صدوق ، ص ۵۲۲.نماز بنده بین او و آتش جهنم ساتر و حائل است .

امام صادق علیه‌السلام فرمود: من قبل الله منه صلاه واحده لم یعذبه ، و من قبل منه حسنه لم یعذبه 103.فروع کافی ، ج ۳، ص ۲۶۶، وسایل الشیعه ، ج ۳، ص ۲۳، من لا یحضر، ج ۱، ص ۱۳۶، التهذیب ج ۱، ص ۲۰۳ الکافی ، ج ۱، ص ۷۳.آن کسی که خداوند از او یک نماز بپذیرد عذابش نخواهد کرد و آن کس که از او کار نیک بپذیرد عذاب نخواهد کرد.

حکایت : معاذبن جبل گفت : من با رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و گروهی دیگر در غزوه تبوک بودیم ، از شدت گرمی آفتاب بی تاب بودیم و هر جمعی و گروهی به جای پناهنده شدیم . ما با پیامبر خدا در جایی که نزدیک به آن حضرت بود فرود آمدیم ، به نزدیکش رفتم و عرض کردم : ای رسول خدا! مرا به کاری دلالت و راهنمایی فرما تا به بهشت داخل شوم و از آتش دوزخ رهایم کند.

حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: معاذ از چیز بزرگی پرسیدی ، ولی این آسان است ، بر کسی که خدا بر او آسان کرده باشد و آن مطلب این است که خدا را به یگانگی بپرستی و شریک برایش نیاوری و نماز یومیه و زکات واجبه و روزه ماه مبارک رمضان را به جای آوری . 104.راهی بسوی سعادت ، ص ۲۰ و ۲۱.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من ادرک الصلاه اربعین یوما فی الجماعه کتب له برائه من النفاق و برائه من النار . 105.راهی به سوی سعادت ، ص ۲۰ و ۲۱.

هر کس چهل روز نماز را با جماعت بخواند برائت از نفاق و رهایی از آتش جهنم برایش لازم گشته و همین در نامه اعمالش نوشته می شود.

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: طول القنوت و السجود ینجی من عذاب النار 106.نماز از دیدگاه قرآن و احادیث ، ص ۱۳.

قنوت و سجده طولانی در نماز، نمازگزار را از عذاب آتش نجات می دهد.

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: اذا سجد احدکم . فلیباشر بکفیه الارض ، لعل یصرف عنه العل یوم القیامه 107.ثواب الاعمال ، ص ۶۲.

هرگاه یکی از شما سجده کند دو کف دست را بر زمین بگذارد. امید است که غلهای روز قیامت را زا (دستهای) او بر طرف گرداند.

حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرماید: ما من قدم سعت الی الجمعه حرم الله جسدها علی النار 108.جمعه و نماز (جهاد هفتگی) شهید دستغیب شیرازی ، ص ۱۶.

گامی به سوی نماز جمعه برداشته نمی شود، مگر آنکه خداوند بدن صاحب گام را بر آتش دوزخ حرام فرماید.

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: هر که نماز صبح را به جماعت دریابد و در مسجد حاضر شود، حقتعالی فرماید: که نظر کنید ای ملائکه به سوی این بنده مومن ، که مرا اختیار کرد و دست از خواب کشید و فریضه مرا به جماعت اداء نمود، به عزت و جلال خود سوگند که او را به آتش نسوزانم . 109.حلیه المتقین ، علامه مجلسی ، ص ۲۸۵.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: معنای سلام در پایان هر نماز عبارت از امان است ، به آن معنی که هر کس دستور خدای تعالی و سنت پیامبر را با حالت خشوع انجام داد، او از بلای دنیا در امان است ، و از عذاب آخرت بدور است . 110.سر الصلوه امام خمینی (ره)، ص ۱۸.

ص:41

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: افتتحوا عیونکم عند الوضوء، لعلها لاتری نار جهنم . 111.ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، شیخ صدوق ، ص ۴۰.

چشمان خود را در هنگام وضوء باز گذارید بدان امید که آتش دوزخ را نبینید.

ص:42

فصل یازدهم : آفتاب آزادی

در قرآن ، نام شیطان ذکر شده از این موجود به زشتی سخن به میان آمده و همواره ، مسلمان را به پرهیز از وسوسه های شیطانی تشویق نموده است .

شیطان ، این دشمن دیرینه انسان ، از همان موقعی که از درگاه الهی رانده شد، سوگند یاد کرد که تمام انسانها را گمراه کند، مگر بندگان مخلص را. او برای گمراه کردن انسان - به شکلهای گوناگون - در همه جا حاضر است و کمی غفلت باعث می شود که آدمی را در معصیت الهی بیندازد.

با ایمان و تقوی و عمل به فرامین الهی ، موجبات دوری و رهایی از دامهای شیطان ، فراهم می آید و در این میان نماز، این قلعه محکم ، مانع و رادع بزرگی در مقابل دسایس شیطان است . و یکی از پاداشهای بزرگ نماز، رهایی از دامهای شیطان می باشد.

پیامبر عظیم الشان اسلام فرمود:

لا یزال الشیطان هائبا لابن آدم ذعرا منه ما صلی الصلوات الخمس لوقهن ، فاذا ضیعهن اجترا علیه ، فادخلی فی العظام 112.بحار، ج ۸۰، ص ۱۱، امالی صدوق ، ص ۲۹۰، ثواب الاعمال ، ص ۲۰۷، و عیون الاخبار، ج ۲، ص ۲۸، کنزالعمال ، ج ۷، ص ۳۱۹ و سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۳.

شیطان تا موقعی که فرزند آدم نمازهای پنجگانه را در وقت خودشان بپا می دارد، از او ترسان و خائف است ، ولی وقتی نمازها را ضایع نمود، شیطان بر او جرات یافته و او را در گناهان بزرگ می اندازد.

حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمود: و علیکم بطول الرکوع و السجود فان احدکم اذا طال الرکوع و السجود هتف ، ابلیس من خلفه فقال یا ویله اطاع و عصیت و سجد و ابیت 113.الکافی ، ج پ ، ص ۷۳، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۶، عرفان اسلامی ، ج ۶، ص ۳۱.

بر شما باد به طول رکوع و سجود، که هر گاه یکی از شما رکوع و سجودش طول بکشد شیطان بدنبال او فریاد می زند، وای بر من ، او اطاعت کرد من

معصیت کردم ، او سجده کرد من سرباز زدم .

شیخ طوسی در تهذیب و دیگران از شخصی بنام یسع بن عبدالله روایت کرده اند که گفت : به امام صادق علیه‌السلام عرض کردم : من گاهی برای خواسته ام که دارم سه بار استخاره می کنم و بر طبق میل من نیست و من می خواهم تصمیم بگیرم انجام دهم یا رها کنم ؟ فرمود:

انظر اذا قمت الی الله ، فان الشیطان ابعد ما یکون من الانسان اذا قام الی الصلاه ، ای شی یقع فی قبلک فخدبه ، وافتح المصحف فانظر ماتری فخدبه 114.چهل حدث ، ج ۱، ص ۶۷، بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۲۴۳، مستدرک ، ج ۶، ص ۲۵۸.

بنگر آنگاه که به درگاه خدا (برای نماز) می ایستی ، زیرا شیطان هیچ گاه از انسان دورتر از آن وقتی که به نماز می ایستد نیست ، بنگر که چه در دلت می افتد پس همان بگیر و قرآن را بگشا و هر چه در آن می بینی همان را بگیر (و عمل کن)

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : الصلاه ... کراهه للشیطان 115.بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱، و خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: نماز... کراهت و ناراحتی شیطان می باشد.

حضرت امام زمان عج فرمود: فما ارغم انف الشیطان شی ء مثل ... الصلاه ، فصلها و ارغم انف الشیطان ۱۱۶.116-بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۱۴۶، و الاحتجاج ، ص ۲۶۷.

هیچ چیزی مانند نماز، بینی و دماغ شیطان را به خاک نمی مالد، پس نمازگزار و بینی شیطان را به خاک بمال .

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: الصلاه حصن من سطوات الشیطان 117.غرر الحکم .

نماز قلعه و دژی است محکم در برابر خطرات و ناراحتیهای شیطان .

ص:44

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : الصلاه تسود وجه الشطان 118.کنز العمال ، ج ۷، ص ۲۸۴.

فصل دوازدهم : پرواز با بال ملائک

فرشته یا ملک عبارت از موجودی لطیف و فعال است ، طبقات و افراد آن در سراسر عالم وجود منتشرند، و هر یک در تدبیر این عالم و سایر عوالم ، به امر الهی ، وظیفه ای را به عهده دارند. 119.فرهنگ دیوان امام خمینی (ره) ۲۵۹.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: فرشتگان ، خدمتگزاران ما و خدمتگزاران دوستان ما هستند. ملائکه طاعات و عبادتهای سختی انجام می دهند، و خدا را شب و روز تسبیح می گویند و هر کاری را که خدا فرموده است بدون کوچکترین معصیتی انجام می دهند، و هر یک از طائفه ملائکه ماءمور شخصی که برایشان معین شده انجام می دهند. عده ای از ملائکه ماءمور ثبت و ضبط اعمال و کردارهای آدمیان می باشند و با بررسی احادیث و روایاتی که در این فصل آورده ایم مشخص خواهد شد که ملائکه الهی (یک طائفه از آنها) ماءمورند که همراه نمازگزاران باشند، برایشان دعا نموده و طلب خیر و مغفرت بنمایند و ثواب و پاداشهای نمازگزاران را بنویسند.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: ما من عبد من شیعتنا یقوم الی الصلاة الا اکتنفه بعدد من خالفه ، ملائکه یصلون خلفه یدعون اللّه عز وجل له حتی یفرغ من صلاته 120.ثواب الاعمال ، ص ۶۴.

هیچ بنده ای از شیعیان ما به نماز نمی ایستد، مگر آنکه به شماره مخالفینش ، فرشتگان در پشت سر او به نماز می ایستند و برای او دعای خیر می کنند تا از نماز فارغ شود.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: للمصلی ثلاث خصال ، اذا قام فی صلاته یتناثر علیه البر من اعناق السماء الی مفرق راءسه و تحف به الملائکه من تحت قدمیه الی اعنان السماء و ملک ینادی : ایها المصلی لو تعلم من تناجی ما انتفلت . 121.ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، ص ۶۲ و ۶۳، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص

نمازگزار را سه خصلت است : آن گاه که در نماز می ایستد مدالهای نیکی از آغوش آسمان تا فرق سر او ستاره باران می کنند، و فرشتگان از زیر پا و سجاده نمازگزار گرفته تا آغوش آسمان او را در بر می گیرند و ندا در می دهند: ای نمازگزار اگر بدانی با که مناجات می کنی هیچ گاه التفات و توجهی به سوی دیگران نخواهی کرد.

اسحاق بن عمار گوید، به امام جعفر صادق گفتم : یا ابا عبداللّه خبر ده مرا از با فضیلت ترین وقت برای نماز صبح فرمود: هنگام طلوع فجر چون خداوند می فرماید: (إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا)

بدین معنی که نماز صبح را فرشته روز و فرشته شب هر دو مشاهده می کنند، پس هر گاه بنده ، نماز صبح را هنگام طلوع فجر بخواند، دو مرتبه برای او نوشته می شود، هم فرشته صبح می نویسد و هم فرشته شب .

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ان العبد اذا قام فی الصلاة ، رفع اللّه الحجاب بینه و بنی عبده وواجهه بوجهه و قامت الملائکه من لدن منکبیه الی الهواء یصلون بصلاته و یومنون علی دعائه 122.ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، ص ۶۲ و ۶۳، من لا یحضره الفقیه ، ج ۱، ص

چون بنده (مؤ من) به نماز می ایستد، حجاب میان خدا و او رفع می شود و خدا رو به او می نماید و ملائکه از کتفهای او تا آسمان صف می کشند و با نماز او نماز می کنند، و بر دعای او آمین میگویند.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: هر که از شما از خانه خود با وضو بیرون آید و نماز را مسجد با مسلمانان به جماعت اداء نماید و انتظار نماز دیگر برد ملائکه برای او دعا کنند، که خداوند!! او را بیامرز، خداوندا! بر او رحم کن و بر او رحمت کن و بر او رحمت بفرست . 123.عین الحیوه ، ص ۵۱۳.

ص:46

امام صادق علیه‌السلام فرمود: روزی امیرالمؤ منین با فرزندش محمد حنفیه نشسته بود، فرمود ای محمد ظرف آبی برای من حاضر ساز تا برای نماز وضو گیرم ، محمد ظرف آبی آورد و حضرت مشغول وضوء گرفتن شد و آنرا با آداب و مستحبات و دعاهای وضو، به پایان رساند، پس از آن فرمود: یا محمد، من توضا مثل وضوئی و قال مثل قولی ، خلق اللّه عز و جل ، من کل قطرة ملکا یقدسه و یسبحه و یکبره و یکتب اللّه تعالی ثواب

ذلک الی یوم القیامة 124.ثواب الاعمال ، ص ۳۸ و ۳۹ (شبیه این در بحار و امالی هم آمده است)

ای محمد! هرکس وضو بگیرد مانند این وضویی که من گرفتم و بگوید مانند گفتاری که من گفتم ، خداوند متعال از هر قطره آب وضویش فرشته ای خلق می کند که تقدیس و تسبیح و تکبیر کند خدا را و ثواب آنرا برای وضو گیرنده ، می نویسند تا روز رستاخیز. پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به ابوذر فرمود: یا اباذر! اذا کان فی ارض قفر فتوضا او تیمم ثم اذن و اقام و صلی امر اللّه عزوجل الملائکه فصفوا خلفه صفا لما یری طرفاه یرکعون برکوعه و یسجدون بسجوده و یومنون علی دعائه 125.مکارم الاخلاق طبرسی ، ص ۴۶۶.

ای ابوذر! هرگاه بنده ای در بیابانی تنها باشد و وضو بسازد یا تیمم کند، سپس اذان و اقامه بگوید و نماز بخواند خدای عزیز و جلیل فرشتگان را امر کند که پشت سر او صفی تشکیل دهند که دو طرف آن دیده نشود و به نماز او اقتدا نمایند و به دعایا و آمین گویند.

حضرت علی علیه‌السلام می فرماید: ان الانسان اذا کان فی الصلاة فان جسده و ثیابه و کل شی ء حوله یسبح 126.میزان الحکمه ، ج ۵، ص ۳۷۷ و بحار، ج ۸۲، ص ۲۱۳.

به راستی که انسان مؤ من ، وقتیکه به نماز می ایستد بدن و لباسش و هر چه در کنار او قرار گرفته تسبیح می گویند.

ص:47

امام صادق علیه‌السلام فرمود: من مشی الی المسجد لم یضع رجله علی رطب و لا یابس الا سبحت له الارض الی لارضین السابعة 127.ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، ص ۵۱ و ۵۲، تهذیب ، ج ۳، ص ۲۷۵.

هر کسی به سوی مسجد روانه شود، پای خود را به هیچ خشک وتری نمی گذارد، مگر آنکه تا زمین هفتم او را تسبیح کند.

خداوند متعال به داود نبی خطاب کرده فرمود: ای داود! هر که نماز بخواند بخاطر من در حالی که مردمان به خواب هستند، امر می کنم ملائکه را برای او استغفار کنند، بلکه هر تر و خشکی که در عالم است برایش طلب

عفو کنند و بهشت مشتاق او می گردد. 128.ارشادالقلوب ، ج ۲، ص ۵ و رساله لقاءاللّه ، ص ۱۲۹.

ص:48

فصل سیزدهم : پاداش بی شمار

پیامبر گرامی اسلام فرمود: چون بنده ای رو به قبله کند و نماز را با اخلاص تمام ، و نیت ناب آغاز کرده تکبیره الاحرام گوید، آن گاه که اعوذ باللّه من الشیطان الرجیم گفت ، به شماره هر تار مویی که در بدن دارد خداوند ثواب یکسال عبادت در دیوان اعمال او ثبت می کند، و چون رکوع کند و تسبیح گوید مانند کسی است که به وزن خود زر سرخ در راه خدا صدقه داده باشد. 129.شرح و تفصیل کاملنماز و روزه ، ص ۴۷.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: صلاة فریضة خیر من عشرین حجة و حجة خیر من بیت مملو ذهبا یتصدق منه حتی یفنی 130.وسائل ، ج ۳، من لایحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۱۳۴ و التهذیب ج ۱، ص ۲۰۳ و الکافی ج ۱، ص ۷۳ و صلوه الخاشعین ، ص ۳۴.

یک نماز واجب از بیست حج بالاتر است و یک حج بهتر است از خانه ای که پر از طلا باشد و همه آن در صدقه مصرف شود.

در روایتی وارد شده است که : اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، هر رکعت از نماز آنان ثواب صد و پنجاه نماز را دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند هر رکعتی ثواب ششصد نماز دارد و هر چه بیشتر شوند ثواب نمازشان بیشتر می شود تا به ده نفر برسند و عده آنان که از ده گذشت ، اگر تمام آسمانها کاغذ و دریاها مرکب و درختان قلم ، و جن و انس و ملائک نویسنده شوند، نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.

امیرالمؤ منین علیه‌السلام فرموده : نماز همسایه مسجد نماز نیست مگر در مسجد. پرسیدند: همسایه مسجد کیست ؟ فرمود: هر کسی که صدای مؤ ذن را بشنود.. 131.حلیه المتقین ، ص ۳۲۸.

امیرالمؤ منین علیه‌السلام فرموده : نماز همسایه مسجد نماز نیست مگر در مسجد. پرسیدند: همسایه مسجد کیست ؟ فرمود: هر کسی که صدای مؤ ذن را بشنود... 132.حلیه المتقین ، ص ۳۲۸.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده : من مشی الی مسجد من مساجد اللّه فله بکل خطوة خطاها حتی یرجع الی منزله عشر حسنات و یمحی عنه عشر سیئات و یرفع له عشر درجات 133.ثواب الاعمال ، ص ۶۷۶.

هر کس به سوی مسجدی از مساجد گام بردارد، به هر قدمی که در رفت و برگشت برداشته باشد ده حسنه خواهد بود و ده گناه از نامه عملش پاک شود و ده درجه رتبه او را بالا برند.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: ایما مسافر صلی الجمعه رغبة فیها و حبا لها، اعطاه اللّه اجر مائة جمعة للمقیم 134.ثواب الاعمال ، ص ۶۳.

هر مسافری که نماز جمعه را از سر اشتیاق و محبّت به جای آورد خداوند اجر صد نماز جمعه ای که شخص غیر مسافر می خواند، به عطا می فرماید.

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من غسل یوم الجمعه و اغتسل فبکروا بتکرودنی فانصت کان له بکل خطوة کاجر عبادة سنة صیامها و قیامها 135.جمعه و نماز، شهید دستغیب ، ص ۱۷، (به نقل از رساله شهید ثانی ۱۷).

هر کس وضو بگیرد و در بامداد روز جمعه غسل کند در صبح به مسجد برود و نزدیک شود و (هنگام خطبه) ساکت باشد و گوش فرا دهد، مانند ثواب یکسال نماز و روزه برای او است .

پیامبر گرامی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من اذن اربعین عاما محتسبا بعثة اللّه عزوجل یوم القیامة و له عمل اربعین صدیقا عملا مبرورا مستقبلا 136.پرواز در ملکوت ، ج ۲، ص ۵.

هر کس چهل سال برای خدا و به حساب خدا اذان بگوید، خدای عزّوجلّ به روز رستاخیز او را مبعوث می کند در حالی که برای او عمل چهل صدیق است عمل مبرور و مستقبل (قبول شده) که خدا با اشتیاق و خوشنودی آن عمل را پذیرفته است .

همچنانکه مؤ ذّنان را فضیلت است کسی که جواب مؤ ذّن را بگوید نیز ثواب بسیار دارد.

از صادق آل محمد علیه‌السلام روایت است که فرمود: هر که آواز مؤ ذّن را بشنود و بگوید: مرحبا بالقائلین عدلا و مرحبا بالصلوة و اهلا
137.الرسالة العلیه فی احادیث النبویه ، ص ۵۶.

حق تعالی بفرماید تا هزار حسنه در دیوان عمل او بنویسد و هزار سیئه محو کنند و هزار درجه برای او عطا کنند.

حضرت امیرالمؤ منین علیه‌السلام فرمود: هر کسی یک دهم شب را به نماز بسر برد در حالی که نیتش فقط خدا و اجر الهی باشد، پروردگار به فرشتگان می فرماید به عدد آنچه که از برگ و دانه و درختان در این شب روییده می شود و به شماره تمام نی ها و شاخه های تازه ، اجر و ثواب برای او بنویسند. و هر کس دو سوّم شب را به نماز بگذراند، به شماره شنهای بیابان حسنات برایش است ، کمترین حسنه اش سنگین تر از ده برابر کوه احد خواهد بود. 138.ثواب الاعمال ، ص ۱۰۰ و ۱۰۱.

فصل چهاردهم : دست در دست دعا تا آسمان اجابت

دعا در لغت به معنای خواندن است ، چه این خواندن همراه خواستن باشد و چه به صورت نیایش و مناجات .

دعا صرف نظر از آثار نیکی که دارد، نوعی عبادت و برقراری ارتباط میان بنده و خداست ، وقتی که انسان خواسته ای داشته باشد یا یک مشکلی برایش پیش بیاید یا محتاج به چیزی باشد، رو به خدا می آورد و خواسته هایش را با او درمیان می گزارد، خداوند سفارش فراوانی به دعا کردن نموده است و از بندگانش خواسته که او را بخوانند و از او طلب حاجات بکنند، حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمود: علیکم بالدّعا؛ بر شما باد به دعا کردن و یا پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به حضرت علی علیه‌السلام فرموده اند: یا علیّ، اوصیک بالدّعا. ای علی ترا به دعا سفارش می نمایم و... .

و برای اینکه دعای انسان در محضر خدای متعال مورد قبول واقع شود و به اجابت برسد، باید شرایطی را در نظر گرفت که از بهترین و پرقدرت ترین شرط اجابت دعا، در نماز و همگام با نماز بودن آنانست و انسان بانماز می تواند دعاهایش را به استجابت برساند. قبول شدن دعا، برترین پاداشی است که ، انسان نمازگزار، از خالق خود می گیرد.

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: من ادی فریضة فله عنداللّه دعوة مستجابةٌ 139.عیوناخبار الرضا، ج ۲، ص ۲۸، وسائل الشیعه (کتاب الصلاه).

هر کس نماز واجبی را بخواند، نزد خدا، دعای مستجابی خواهد داشت .

روایت شده است که : سلوا اللّه حوائجکم السنیّة فی صلوة الصبح . حاجات مهم خود را در نماز صبح ، از خداوند مساءلت کنید. 140.نشان از بی نشانها، ص ۳۳۱.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: ان العبد اذا عجل ، فقام لحاجته یقول اللّه (عزوجل): اما یعلم عبدی انی انا اقضی الحوائج 141.وسائل الشیعه ، ج ۳، ص ۲۴ و قصارالعمل ، ج ۱، ص ۳۳۸.

بدرستی که ، بنده در نماز عجله می کند و برای کار خودش بر می خیزد خداوند می فرماید: آیا بنده من نمی داند که من حاجات او را برآورده می کنم .

در روایتی از امام عسگری علیه‌السلام نقل شده که موسی بن عمران علیه‌السلام به خدا عرض کرد: الهی ! ما جزاء من صلی الصلوات لوقتها؟ قال : اعطیته سوله و ابیحه جنتی 142.بحار، ج ۸۴، ص ۲۰۴، چهل حدیث رسول محلاتی ، ج ۱، ص ۶۵.

پروردگارا! پاداش کسی که نماز را در وقت خود بخواند چیست ؟. فرمود: خواسته اش را می دهم و بهشتم را در اختیارش قرار می دهم .

امام محمد باقر علیه‌السلام از جدّش رسولخدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روایت کرد که فرموده : اذا کان آخر اللیل یقول اللّه سبحانه : هل من داع فاجیبه ؟ هل من سائل فاعطیه سوله 143.ارشاد القلوب ، ج ۲، ص ۱۸، و بحار، ج ۸۷، ص ۱۶۷.

زمانی که سحر فرا می رسد خداوند سبحان می فرماید، آیا دعا کننده ای هست تا دعایش را اجابت کنم ؟ آیا در خواست کننده ای هست تا حاجاتش را برآورده سازم .

بلال حبشی از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روایت نمود، که فرمود: المؤ ذنون امناء المؤ منین علی صلواتهم و صومهم و لحومهم و دمائهم لا یسئلون اللّه (عزوجل) الا اعطاهم و لا یشفعون فی شیی ء الا شفعود 144.پرواز در ملکوت ، ج ۲، ص ۴.

اذان گویان امینان مؤ منین اند بر نمازهایشان و روزه هاشان و بر گوشتهایی که مصرف می کنند و بر جان هایشان که در پناه اسلام محفوظ است ، هیچ خواسته ای از خدای عزّ وجلّ نخواهند مگر آنکه خداوند خواسته آنان را بآنان عطا فرماید و درباره هیچ کس شفاعت نکنند مگر آنکه شفاعتشان مورد پذیرش قرار می گیرد.

حضرت علی علیه‌السلام فرمود: ... من صلی تسع لیلة اعطاه اللّه عشر دعوات ، مستجابات و اعطاه کتابه بیمینه یوم القیامه ... 145.رساله لقاء اللّه ، ص ۱۷۴.، کسی که یک نهم شب را نماز بگزارد، خدای تعالی به او ده دعای مستجاب عطا می فرماید و روز قیامت نامه عملش را به دست راستش می دهد.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ما من عبد یقوم من اللیل ، فیصلی رکعتین فیدعوا فی سجوده اربعین من اخوانه یسمیهم باسمائهم و اسماء آبائهم الا و لم یسئل اللّه تعالی شیئا الا اعطاه 146.الاربعینیّات ، ص ۱۳۹ و المصباح شیخ طوسی .

هر بنده ای که شب را برخیزد، پس دو رکعت نماز گزارد و در سجود نماز، چهل نفر از برادران مؤ منش را با نامشان و نام پدرانشان دعا کند از خدای بزرگ هر چیزی را که بخواهد خداوند به او عطا می کند.

فصل پانزدهم : از سوره سلام

صبح خیزی و سلامت طلبی چون حافظ

هر چه دارم همه از دولت قرآن دارم

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده اند: الصلاة ... راحة للبدن 147.بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱ و خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲.

راحتی جسم و جان هم در نماز است .

امام صادق علیه‌السلام فرمود: علیکم بصلاة اللیل ، فانها سنه نبیکم و داب الصالحین قبلکم و مطردة الداء عن اجسامکم 148.قصارالجمل ، ج ۱، ص ۹۰، ثواب الاعمال ، ص ۶۸، تفسیر صافی ، ص ۳۶۵، وسائل ، ج ۳، ص ۲۷۱.

بر شما باد به اقامه نماز شب ، چون نماز شب سنّتی است از پیغمبرتان ، نماز شب آداب و رسم صالحان و پاکان است که پیش از شما بودند، و نماز شب موجب طرد و دفع بلا و برطرف کننده بیماریها و دردها از بدنهای شما می باشد.

امیرالمؤ منین علیه‌السلام فرمود: صلاة اللیل مصحة للبدن 149.وسائل الشیعه ، ج ۵، حدیث ۱۴، سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۶.

نماز شب بهبودی بخش تن است و تندرستی می آورد.

دلا بسوز که سوز تو کارها بکند

نماز نیمه شبی دفع سد بلا بکند

فصل شانزدهم : نماز یعنی نجات و نور

در قرآن آمده است که : (فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ 143 لَلَبِثَ فِی بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ) 150.سوره صافات ، آیات ۱۴۴ و ۱۴۳.اگر یونس علیه‌السلام از تسبیح کنندگان نبود برای همیشه تا روزی که مردم برانگیخته بشوند همچنان در شکم ماهی می ماند.

منظور از تسبیح و ستایش حضرت یونس علیه‌السلام ، نماز او بود و همین حقیقت با عظمت ، علت نجاتش از شکم ماهی شد. 151.مجمع البیان ، ج ۸، ص ۴۵۹.

خدا در قرآن فرموده است :

(وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ) 152.سوره بقره ، آیه ۴۵.

و طلب یاری نمایید در حوائج و مهمّات دنیا و آخرت به صبر و به نماز که اشرف عبادات و اعظم قربات است . و به درستیکه اینها دشوارند مگر برای متواضعان و فروتنان .

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: ایها الناس ما من عبد الا و هو یضرب علیه بجزائم معقودة فاذا اذهب ثلث اللیل و بقی ثلثه ، اتاه ملک ، فقال له : قم فاذکر اللّه فقد ذنی الصبح ، قال فان هو تحرک و ذکر اللّه ، انحلت عنه عقدة و ان هو قام فتوضا و دخل فی الصلاة انحلت عنه العقد کلهن ، فیصبح حین یصبح قریر العین 153.امالی شیخ مفید، ص ۲۰۸ و ۲۰۹ (مجلس ۲۳ حدیث ۱۶).

ای مردم ! هیچ بنده ای نیست مگر اینکه ریسمانی چند بر او گره خورده است ، پس چون دو سوم از شب گذشت و ثلث دیگرش باقی مانده ، فرشته ای نزد او می آمد و به او می گوید: برخیز یاد خدا کن که صبح نزدیک است ، پس اگر بجنبد و یاد خدا کند، یک گره از وی باز شود، و اگر برخیزد، وضو بگیرد و مشغول نماز شود، همه گره ها از وی باز گردد، تا اینکه با چشمی روشن و شادمان وارد صبح شود.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: ما یمنع احدکم اذا دخل علیه غم من غموم الدنیا ان یتوضا ثم یدخل مسجده ، فیرکع رکعتین فیدعوا اللّه فیها؟ اما سمعت اللّه یقول واستعینوا بالصبر و الصلاة 154.تفسیر عیاشی ، ج اول ، ص ۴۳، و تفسیر اثنی عشری ، ج ۱، ص ۱۳۶ و مجمع البیان فی تفسیر القرآن ، ج ۱، ص ۱۰۰.

چه چیز منع می کند که یکی از شما را هرگاه غمی از غمهای دنیا بر او وارد شود، وضو بسازد و داخل مسجد خود شده ، دو رکعت نماز بجای آرد و دعا نماید تا خدا غم او را دفع کند؟ آیا نشنیدی که خدا فرمود: استعانت جوئید به صبر و صلاة

حذیفه گوید: کان رسول اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اذا حربه امر فزع الی الصلاة 155.چهل حدیث ، ج ۱، ص ۷۱، تفسیر درّالمنثور، ج ۱، ص ۶۷.

شیوه رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم چنان بود که چون مشکلی برای او پیش می آمد به نماز پناه می برد و از آن استعانت می جست .

حکایت : نوشته اند که ابن عبّاس از گذری می گذشت که خبر مرگ فرزندش را به او دادند، در این وقت از مرکب پیاده شد و به کناری رفت و دو رکعت نماز بجای آورد و بازگشت و آنگاه گفت : ما همان کاری را که خدا به ما دستور داده بود انجام دادیم . 156.چهل حدیث ، ج ۱، ص ۷۱، تفسیر درّالمنثور، ج ۱، ص ۶۷.

ص:57

فصل هفدهم : ازدیاد رزق و روزی در نماز

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: الصلاة ... برکة فی الرّزق 157.خصال صدوق ، ج ۲، ص ۵۲۲ و بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۱.

نماز برکت در رزق و روزی می شود.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: کذب من زعم انه یصلی باللیل و هو یجوع ان صلاة اللیل تضمن رزق النهار 158.وسائل ، ج ۳، ص ۲۷۷ و محاسن البرقی ، ص ۶۱.

اگر کسی گفت من نماز شب می خوانم و روز در گرسنگی به سر می برم ، دروغ گفته است ، زیرا که نماز شب ضامن روزی ، روز است .

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: بدانید هیچ چیزی مؤ من را به خدا نزدیک نمی کند، مگر آنکه نماز شب و تسبیح و تهلیل گفتن و استغفار و گریه های نیمه شب و خواندن قرآن تا طلوع فجر و متصل نمودن نماز شب به نماز صبح ، پس هر که چنین باشد او را بشارت می دهم به فراوانی روزی که بدون رنج و زحمت و زور بازو بدستش آید. 159.ارشادالقلوب ، ج ۲، ص ۱۷ و ۱۸.

روایت کرده شیخ مفید که : ان صلاة اللیل تدرالرزق (ویا) تجلب الرزق 160. ۴وسائل ، ج ۵، حدیث ۳۵، ثواب الاعمال ، ص ۶۹، سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۶.

نماز شب روزی را جلب کرده و زیاد می کند.

ص:58